

## Sông Mekong và biên Đông - hai vấn đề nan giải

T&#225;c Gi&#7843;: Việt Hà, phóng viên RFA

Th&#7913; N&#259;m, 25 Th&#225;ng 3 N&#259;m 2010 18:19

---

Việt Nam hiện đang phải đối đầu với Trung Quốc hai vấn đề lớn,

đó là tranh chấp biên Đông và nguy cơ suy thoái về môi trường của sông Mekong do việc xây dựng các hàng loạt đập thủy điện.



*RFA photo /Mặt đập thủy điện trên dòng Mê Kông thu hẹp dòng chảy Thái Lan.*

Việt Hà phỏng vấn Tiến sĩ Richard Cronin, chuyên gia Đông Nam Á thu thập viên chính sách Stimson của Mỹ về các vấn đề mà Việt Nam đang phải đối mặt.

### Những tác hại VN gánh chịu

Các nhà phân tích cho rằng, việc việc là nước chủ nguồn, Việt Nam chịu thiệt hại nặng nề nhất nhưng không có những can thiệp tích cực vào quá trình xây dựng tràn lan đập thủy điện của Trung Quốc.

Việt Hà: Thưa tiến sĩ, với những gì đang diễn ra trên dòng sông Mekong, theo ông chính phủ Việt Nam có hiểu được những tác hại mà Việt Nam phải gánh chịu hay không và ông đánh giá thế nào về những biện pháp mà họ thực hiện nhằm để phó với vấn đề này?

*“Chính phủ Việt Nam thực sự lo lắng về tình trạng lại có dòng chảy sông Cửu Long, về số lượng cá, canh tác lúa và mất đất ra biển, tất cả đều là do tác động của việc xây đập tràn lan ở Trung Quốc.”*

*TS. Richard Cronin*

Richard Cronin: Theo tôi thì chính phủ Việt Nam thực sự lo lắng về tình trạng lại có dòng chảy sông Cửu Long, về số lượng cá, canh tác lúa và mất đất ra biển, tất cả đều là do tác động của việc xây đập tràn lan ở Trung Quốc. Ngoài ra Lào, Thái Lan và Campuchia cũng đang có kế hoạch xây dựng thêm 11 đập khác nữa, trong đó 2 đập là ở Campuchia, 9 đập ở Lào, 2 đập ở biển Lào sẽ là sự phân chia giữa Thái Lan và Lào.

Những đập này sẽ làm như hàng rào ngăn việc đánh bắt cá, giảm số lượng cá. Bên thân các con đập sẽ làm thay đổi môi trường thủy văn của dòng sông theo cách mà không ai có thể biết trước được như hàng rào ngăn gì sẽ xảy ra với dòng chảy của dòng sông này. Theo tôi thì chính phủ Việt Nam biết chuyện này.



*“Tình trạng tan băng trên cao nguyên Tây tạng tác động tới những quần gia hộ người. RFA photo”*

Những con đập ở thượng nguồn sẽ giữ lại phù sa trên thượng nguồn, thay đổi thủy văn dòng sông, và chức năng của sông cũng bị ô nhiễm mất khi các con đập là một phần của công nghiệp hóa hay kế hoạch thủy nông downstream.

Là một nhà phân tích, tôi nghĩ Việt Nam đã có những thái độ giao tiếp với các nước láng giềng, đặc biệt là Thái Lan trong thời gian gần đây. Về mặt công khai thì họ không ồn ào, nhưng Việt Nam cũng không muốn thách thức Trung Quốc bởi vì theo tôi họ nghĩ không thể

thay đổi chính sách của Trung Quốc, vì thế họ tìm cách để có thể gây ảnh hưởng đến Trung Quốc mà không làm hỏng mối quan hệ hai bên.

### Nên đưa vào ASEAN

Việt Hà: Nhưng biên pháp gì mà Việt Nam đang làm để có thể bảo vệ môi trường sông Mekong, và theo ông họ còn có thể làm gì?

Richard Cronin: Có nhiều việc họ có thể làm, và họ đã thực hiện một số. Họ đang xích lại gần hơn với Thái Lan trong vấn đề này. Việt Nam cũng có thể mang vấn đề này ra ASEAN, họ nên đưa vấn đề này ra với ý hy vọng sông Mê Kông bởi vì Trung Quốc là vấn đề lớn nhất. Nhưng Trung Quốc có ảnh hưởng rất lớn đến việc ra quyết định của Lào và Campuchia.

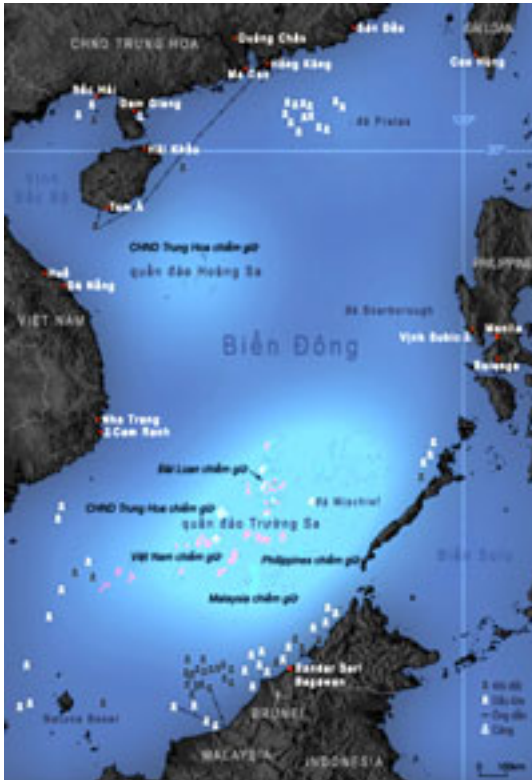
“Việt Nam nên tiến dòng cộng hòa là nước chủ tịch luân phiên của ASEAN trong năm nay. Đây là cộng hòa tốt để đưa vấn đề này lên bàn nghị sự của ASEAN. (TS. Richard Cronin)  
Đây là những khu vực mà Việt Nam phải tiến dòng vào các mối quan hệ tốt trong quá khứ với các nước láng giềng. Trung Quốc là khó khăn lớn nhất, nên cách tốt nhất để giải quyết vấn đề là các nước phải đoàn kết cùng nhau. Cách của Trung Quốc là không muốn có ngoi giao đa phương, chỉ có song phương mà thôi. Bây giờ Trung Quốc đang có ảnh hưởng lớn tại Campuchia vì là nước cung cấp trợ giúp phát triển lớn nhất.

Điều này cũng tương tự với Lào. Vùng bắc Lào được các công ty Trung Quốc đầu tư phát triển rất mạnh vì lợi ích của chính Trung Quốc. Cả hai nước này đều đang phụ thuộc vào Trung Quốc một cách không thể có lợi cho họ. Vì thế theo tôi Việt Nam nên coi đây là ưu tiên quan trọng để khi các nước này chú ý đến quan điểm của Việt Nam về vấn đề này.

## Sông Mekong và biển Đông - hai vấn đề nan giải

T&#225;c Gi&#7843;: Vi&#227;t Hà, phóng viên RFA

Th&#7913; N&#259;m, 25 Th&#225;ng 3 N&#259;m 2010 18:19



▯ *Bi&#227;n đ&#223; khu v&#223;c bi&#227;n đ&#223;ng. Ngu&#227;n: wikipedia*

Vi&#227;t Hà: Ông nghĩ th&#223; nào v&#223; nh&#223;ng bi&#227;n ph&#223;p mà Vi&#227;t Nam đ&#223;ng th&#223; c hi&#227;n đ&#223; i v&#223; i v&#223;n đ&#223; tranh ch&#223;p bi&#227;n Đ&#223;ng?

Richard Cronin: Theo t&#223;i bi&#227;t th&#223; Vi&#227;t Nam đ&#223;ng t&#223;ch c&#223;c m&#223;i g&#223;i c&#223;c công ty Qu&#223;c t&#223; vào khai thác đ&#223;u t&#223;i v&#223;ng bi&#227;n mà Trung Qu&#223;c c&#223;ng đ&#223;ng ch&#223; quy&#223;n, mà theo ph&#223;n l&#223;n lu&#223;t Qu&#223;c t&#223; th&#223; thu&#223;c Vi&#227;t Nam. Vi&#227;t Nam th&#223; c s&#223; c&#223;ng đ&#223;ng x&#223;ch l&#223;i g&#223;n h&#223;n v&#223; i M&#223; trong v&#223;n đ&#223; này.

Đ&#223;ng c&#223; nh&#223;ng m&#223;i lo ng&#223;i t&#223;i Hoa K&#223; v&#223; vi&#223;c Trung Qu&#223;c đ&#223;ng m&#223; r&#223;ng c&#223;c h&#223;at đ&#223;ng h&#223;i quân c&#223;a m&#223;nh tr&#223;n c&#223;c v&#223;ng đ&#223; c quy&#223;n kinh t&#223;, và đ&#223;u này c&#223; nh&#223; h&#223;ng đ&#223;ng quy&#223;n l&#223;i c&#223;a Hoa K&#223; t&#223;i đ&#223;y. V&#223; th&#223; Hoa K&#223; đ&#223; kh&#223;ng c&#223;n n&#223;i l&#223; ch&#223;ng t&#223;i kh&#223;ng quan t&#223;m đ&#223;ng k&#223;t c&#223;c tranh ch&#223;p ch&#223;ng n&#223;o v&#223;n c&#223; nh&#223; đ&#223;ng nh&#223; và h&#223;a b&#223;nh trong khu v&#223;c.

Gi&#223; đ&#223;y, Hoa K&#223; r&#223; ràng l&#223; đ&#223; c&#223; quan t&#223;m đ&#223;ng tranh ch&#223;p này m&#223;t c&#223;ch gi&#223;n ti&#223;p. Và v&#223; th&#223; Vi&#227;t Nam đ&#223;ng c&#223; g&#223;ng l&#223;i k&#223;e Hoa K&#223; tham gia t&#223;ch c&#223;c h&#223;n vào v&#223;n đ&#223; này.

“Ngu&#227;n l&#223;i thiên nhiên đang tr&#223; nên ngày càng quan trọng và Trung Qu&#223;c có hoang t&#223;ng v&#227;n đ&#223; an ninh năng l&#223;ng. (TS. Richard Cronin)

Tôi nghĩ Vi&#227;t Nam cũng có thể làm h&#223;n n&#223;a v&#223;i ASEAN, đ&#223;c bi&#223;t h&#223; nên t&#223;n d&#223;ng c&#223; h&#223;i là n&#223;c ch&#223; t&#223;ch luân phiên c&#223;a ASEAN trong năm nay. Đây là c&#223; h&#223;i t&#223;t đ&#223; h&#223; đ&#223;a v&#227;n đ&#223; này lên bàn ngh&#223; s&#223; c&#223;a ASEAN.

### Kinh tế và quân sự ở biển Đông

Vi&#227;t Hà: Liên quan đ&#223;n v&#227;n đ&#223; tranh chấp biển Đông, Trung Qu&#223;c b&#223;ng m&#223;i cách đang ngăn c&#223;n nh&#223;ng n&#223; l&#223;c qu&#223;c t&#223; hóa tranh chấp biển đông. Theo ông, li&#223;u tình hình ở đây có thể gi&#223;ng nh&#223; nh&#223;ng gì đã đi&#223;n ra ở Tây T&#223;ng hay Đài Loan, t&#223;c là Trung Qu&#223;c mu&#223;n làm gì thì làm, b&#223;t chấp qu&#223;c t&#223; và th&#223; gi&#223;i th&#223;c s&#223; không thể can thiệp m&#223;t cách tích c&#223;c?

Richard Cronin: Đi&#223;u này theo tôi ph&#223; thu&#223;c vào 2 y&#223;u tố chính. M&#223;t là mong mu&#223;n c&#223;a Trung Qu&#223;c đ&#223; cho th&#223; gi&#223;i thấy hình &#223;nh c&#223;a n&#223;c này thế nào, có nh&#223;ng h&#223;n ch&#223; ở đây. Nh&#223;ng m&#223;t khác, ngu&#227;n l&#223;i thiên nhiên đang tr&#223; nên ngày càng quan trọng và Trung Qu&#223;c có hoang t&#223;ng v&#227;n đ&#223; an ninh năng l&#223;ng. Vì thế ở Trung Qu&#223;c có hai phía đ&#223; c&#223;p đ&#223;i là v&#227;n đ&#223; kinh tế và v&#227;n đ&#223; quân sự.



ở Trung Qu&#223;c đ&#223;a các lo&#223;i tàu ngầm t&#223;i tân ra b&#223;u đi&#223;n nhân kỷ niệm 60 năm ngày thành lập CHND Trung Hoa. AFP photo

## Sông Mekong và biển Đông - hai vấn đề nan giải

T&#225;c Gi&#7843;: Vi&#227;t Hà, phóng viên RFA

Th&#7913; N&#259;m, 25 Th&#225;ng 3 N&#259;m 2010 18:19

---

Phe quân số thì mu&#228;n Trung Qu&#228;c nên ch&#228;ng h&#228;n, hi&#228;u chi&#228;n h&#228;n trong v&#228;n đề này, đó là lý do vì sao mà Hoa K&#228; đang mu&#228;n đẩy lùi &#228;nh h&#228;ng quân số của Trung Qu&#228;c ở đây. Các bên cũng biết v&#228; số việc giải a tàu Trung Qu&#228;c và tàu Hoa k&#228; trên biển Đông h&#228;i năm ngoái.

Vì thế, có những lo &#228;ng về việc Trung Qu&#228;c đang mu&#228;n làm gì thì làm trên biển Đông và vì thế v&#228;n đề này cần phải được quốc tế hóa, cần phải quốc tế hóa các quy&#228;n lợi và của không chỉ các nước đòi chủ quyền trên biển Đông mà cả của các nước sở hữu biển Đông. Trung Qu&#228;c không mu&#228;n quốc tế hóa tranh chấp biển Đông và có thể việc quốc tế hóa không thể xảy ra những đâu sao đó cũng là một cách tiếp cận.

Vi&#227;t Hà: Xin cảm &#228;n ông đã dành cho chúng tôi buổi phỏng vấn.